

- [O Novostima](#)
- [Uvjeti korištenja](#)
- [Kontakti](#)

Kulturnu politiku treba oblikovati odozdo

[Broj 597](#)

Tagovi: [Andrea Zlatar Violić](#)

Datum objave: 28.05.2011. Piše: Rade Dragojević

Andrea Zlatar Violić profesorica je na Odsjeku za komparativnu književnost zagrebačkog Filozofskog fakulteta, koja iza sebe ima i novinarsku karijeru, a ispred sebe političku, u sklopu Hrvatske narodne stranke i Kukuriku koalicije, čija je moguća kandidatkinja za ministricu kulture. Na planu njezina javnog djelovanja valja spomenuti da je od 2001. do 2005. godine bila članica zagrebačkoga Gradskog poglavarstva, zadužena za područje kulture. Njezina najnovija knjiga “Rječnik tijela” bila je u užem izboru za netom dodijeljenu nagradu “Jutarnjeg lista” za publicistiku.

Najprije o kulturnoj politici. Izgleda da se nakon dvaju dokumenata s kraja devedesetih i početka nultih godina (“Strategija kulturnog razvitka”, nacrt Vjerana Katunarića i Biserke Cvjetičanin, te “Bilježnice” Vjerana Zuppe), kultura i njezini pravci slabo reflektiraju. Sve ostaje na paušalnim stranačkim naznakama. Na knjigovodstveno vođenje kulture od strane HDZ-a ne treba trošiti ni riječi. Dakle, što je razlog izostanka vizije na tom području?

- Mislim da Hrvatskoj nedostaju strateški dokumenti u nizu područja, ne samo u kulturi. Hadezeovski način vladanja zemljom temelji se na kombinaciji *ad hoc* rješenja, zaobilaženja sustavnih promjena i dugoročnih vizija. Umjesto stručnih analiza imamo paušalne brojke kojima se nabacuju političari, a glavni način “upravljanja” zemljom je budžetsko financiranje. Ako hoćete saznati što su prioriteti vlada od 2003, treba analizirati budžete, logiku financiranja. Isto je u kulturi, s tim da se razlozi izostanka kulturne politike jasno vide u politici održavanja *statusa quo* i u podržavanju uspostavljenih klijentelističkih odnosa. Da stvar bude gora, istovremeno totalnom neinteresu političkih elita za kulturu, u posljednjih desetak godina razvila se vrlo jaka istraživačka scena – uz autore koje ste spomenuli, u međuvremenu su nastala istraživanja europskih kulturnih politika (**Sanjin Dragojević**, **Nina Obuljen**), tranzicijskog konteksta (**Nada Švob Đokić**), kulturnih industrija (**Jaka Primorac**), kulturnog turizma (**Daniela Angelina Jelinčić**), kazališnih modela i zakona (**Darko Lukić** i **Vitomira Lončar**), sve do najmlađih autora koji se bave novonastajućim urbanim kulturama, poput

Dee Vidović. Dakle, imamo već dvije generacije novih eksperata za kulturnu politiku, čija su znanja slabo iskorištena.

Razlozi za štrajk

S tim vezi, kako gledate na svoje nominiranje za buduću ministricu kulture u novoj vladi?

- "Nominacija" je zapravo rezultat jedne kulturnjačke ankete, uz koju se veže moje djelovanje u HNS-u i nešto pamćenja rada u gradskoj vladi u prvoj polovici dvijetisućitih. Od sada pa do izbora i sastavljanja vlade treba proći niz odluka, da bi se o tome moglo razgovarati kao o realnosti. Ono što vidim, to je pokretanje inicijativa za promjenama u gotovo svim poljima – prvo od filmaša, zatim kod pisaca i izdavača, sada kod glazbenika, a kontinuirano u nezavisnoj kulturi – i tko god bio ministar morat će pregovarati i oblikovati kulturnu politiku u participativnom modelu, ni sa kakvim idejama "odozgo". Osobno, mislim da Hrvatska treba raditi na strategijama razvoja gradova i regija, i da je put oblikovanja kulturne strategije jedino moguć kao intersektorske djelatnosti, koja vezuje obrazovanje, okoliš, baštinu, kulturne industrije, turizam... I to je pravac koji kao HNS zagovaramo, razvoj "kreativnih gradova", razvoj regija.

Što se visokog obrazovanja tiče, koji je vaš stav oko inicijative protiv paketa novih zakona (protiv upisnina, protiv smanjenja kvota i sl.), a što bi sve mogao biti razlog za novi štrajk? Hoćete li u štrajk?

- Još od prvih prijedloga novih zakona o visokom obrazovanju, znanosti i sveučilištu i rasprava koje su se vodile u akademskoj zajednici, bilo je jasno da se ti zakoni ne daju "popraviti", "doraditi", već da ih se mora odbaciti u cjelini i početi raditi prvo na analizi sadašnjega stanja u našem sveučilišnom i znanstvenom pogonu, a zatim na oblikovanju nacionalne strategije razvoja visokog obrazovanja i znanosti. Ne postoje sustavni podaci o učincima Bolonjske reforme, koju je akademska zajednica "progutala" kao lažni mamac za zajedničkim europskim sveučilišnim standardima. Iskustva te reforme u Hrvatskoj su itekako tema za raspravu, i to ne samo o "brojkama diplomiranih", nego prvenstveno o kvaliteti studija. Novi zakoni – a nitko ne osporava potrebu za promjenama – moraju se temeljiti na analizi i strategiji, a ne biti nametnuti političkom voljom nadležnog ministarstva.

Kad je riječ o strategiji, zagovaram metodu rada koja se zove "participativna javna politika", što znači da izrada počinje "odozdo" i uključuje sve zainteresirane subjekte – od pojedinaca i odsjeka, do sveučilišta i instituta, ali isto tako studente, njihove organizacije, druge institucije koje žele raditi na artikulaciji javnog interesa u području znanosti i visokog obrazovanja. Kako je sve to izostalo, iz tjedna u tjedan se čeka kad će Vlada staviti prijedloge zakona u proceduru, štrajk – koji organizira Akademska solidarnost – jedina je preostala mogućnost, budući da se MZOŠ i sada oglašuje o sve kritike koje zakonima upućuje velik dio akademske zajednice. To nisu parcijalne primjedbe koje se mogu "riješiti amandmanima", već je to kritika načela na kojima se zakoni temelje – autonomija sveučilišta, opasnost komercijalizacije i privatizacije, te podvrgavanje znanstvenog i obrazovnog sustava kratkoročnim potrebama neoliberalnog tržišta.

Komercijalizacija u Rijeci

Odavno je jasno da u cijelom spletu komercijalizacije visokog obrazovanja humanistika dugoročno gubi. Tehnički i prirodoslovni fakulteti se, izgleda, po prirodi stvari u tome bolje snalaze. Za humanistiku je bolonjski pristup poguban. Što s time?

- Kad gledate interes "tržišta" za bolonjskim kadrovima, on je porazan i na tehničkim ili prirodoslovnim fakultetima, jer je ta Bolonjska reforma samo kozmetički popravila sliku o postocima visokoobrazovanih u Hrvatskoj. U tim pričama o povezivanju "potreba tržišta" s upisnim kvotama i o

relacioniranju gospodarstva sa studijskim programima, nekoliko je velikih problema. Prvi i najočitiji je da mi nemamo analizu tržišta niti strategiju gospodarstva, pa mi se bezumnim čini iz ovakvog gospodarstva regulirati obrazovne programe. Ciklus stvaranja programa i “proizvodnje” prve generacije diplomiranih traje bar sedam godina, a da čujemo od sadašnjih resornih ministara što će nam trebati za sedam godina. Možda opet pastiri za čuvanje ovaca? U tom tržišnom programiranju studija sad vlada mantra da je humanistika suvišna, nepotrebna, nekorisna. Pa jasno je da će se farmaceutska industrija razvijati jače, ali da li itko odgovoran može kazati da Hrvatskoj lingvisti, indolozi, filozofi ne trebaju? I treće, što je najgore, idejom da gospodarstvo određuje studijske programe i kvote, gubi se temeljna i elementarna sloboda znanstvenog istraživanja.

Simptomatično je ovo što se dade pročitati o osnivanju novog studija glume u Rijeci, koji bi od polaznika uzimao velike školarine. Ako se zna da bi se on organizirao u prostorima riječkog sveučilišta, kako onda protumačiti tu pojavu? Nije li to najcrnji oblik komercijalizacije?

- Kako da to zovemo, realizacijom javno-privatnog partnerstva? Od same ideje studija do procedure izbora učinjeno je dosta pogrešaka. I tu se mogu vratiti na pitanja kulturne politike i problema visokog obrazovanja u umjetnosti. Umjetničke akademije su u prestrašnoj situaciji kad su uklopljene u sveučilišta po sadašnjem sustavu – ni način napredovanja ni način financiranja projekata (koji su im zapravo onemogućeni) ne omogućuju akademijama protočnost nastavnika-umjetnika u pristojnim financijskim uvjetima, trenutno je vanjska suradnja na rubu izdisaja, a novake je bez projekata nemoguće zapošljavati. Ovakvo riječko rješenje samo podcrtava nelogičnosti sustava u cjelini. Uz zaobilaženje matičnog tijela za izbor, uz političku persiflažu da krajnje desni predsjednik komisije izabire reprezentanta ljevice, ne radi se tu o pomirbi, nego o sklopu interesa. Transparentno i dugoročno bolje rješenje bilo bi osnivanje privatne umjetničke visoke škole, koju i grad i država podupiru zato što prepoznaju umjetničku kvalitetu – a ta kvaliteta nije upitna. U takvom obliku, ako ime garantira kvalitetu studija, dopuštena je i svaka cijena studija. U sadašnjem obliku, to je još jedan od primjera komercijalizacije unutar sustava javnih sveučilišta.

Je li vaš angažman u jednoj liberalnoj stranci u koliziji s vašim aktivnostima oko borbe protiv naplate studiranja?

- Takva i slična pitanja, uopće o koliziji akademskog rada i političkog angažmana, postavljam si svakodnevno. Jednako kao što se, na kraju krajeva, mogu pitati što uopće radim u zemlji s ovakvim stupnjem korupcije i zlorabe javnih položaja. HNS-ovi programi već godinama stavljaju obrazovanje u središnje poluge razvoja Hrvatske. Nema tu nikakve logike koja bi me navodila da iz gospodarstvenih programa iščitam ideje o komercijalizaciji obrazovanja. Zvučalo to naivno ili ne, kao građanka od sljedeće vlade očekujem da će gospodarski rast ujedno značiti i poboljšanje standarda u područjima javnih politika – obrazovanja, zdravstva i kulture.

Pratite li Subversive film festival? Ako da, vjerojatno ste vidjeli da se u nekim medijima piše kako nas posjećuju bivši teroristi. Ranije je na udaru bio Karl-Heinz Dellwo, pripadnik RAF-a, a sada Antonio Negri, pripadnik talijanskih Crvenih brigada. Dakle, posjećuju li nas teroristi ili revolucionari?

- Pratim SFF koliko stignem, manje nego što bih htjela iz nekih sasvim tehničkih okolnosti svakodnevnog života. Ali program mi je itekako poznat. U vašoj alternativi, odgovor je – posjećuju nas revolucionari. Ali rekla bih, posjećuju nas i drže predavanja i rasprave ozbiljni teoretičari koji su osobe visokih etičkih standarda i koji imaju strast za ono što rade – a to je tema kritike i promjene sadašnjih društvenih odnosa. **Antonio Negri, Zygmunt Bauman i Terry Eagleton** su mi poznatiji kao autori, njihove knjige su me mijenjale. Baš bi me zanimalo kakva bi se publika (a i u kojem prostoru) pojavila kad bi umjesto njih u Zagrebu gostovali premijeri njihovih država. Nije to neka perspektiva, čak ni izazov.

• Pretraživanje

• Brojevi

Select Category

•

•

•

Sva prava pridržana © Novosti | [RSS feed](#)

[Uvjeti korištenja](#) | [Kontakti](#)